

1.8.2026

Joensuun kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

KIEKU
J•ENSUU

J•ENSUU

Sisällys

Johdanto

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat.....	1
Joensuun valmistava opetus: inklusiivista ja ryhmämuotoista VALOa	1
2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma.....	4
Joensuun opetussuunnitelman rakenne	4
3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	5
3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa.....	5
Valmistava opetus siltana suomalaiseen kouluun	5
3.2. Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	7
Suomi haltuun – etenemisen suuntaviivoja opetukseen	7
3.2.2. Oppilaan oman äidinkielen tukeminen.....	9
Omaa kieltä oppimassa - vahva oma kieli kantaa uuden oppimisessa	9
3.2.3. Muut kielet	10
Kielten rikkaus haltuun – vieraat kielet osana valmistavaa opetusta	10
3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	11
Sanastoja ja peruslaskutoimituksia - oppiaineiden kieltä oppimassa	11
4 Toimintakulttuuri	14
Monikulttuurisuus kasvaa Joensuussa – osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukemassa	14
4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat.....	15
Toiminnallisia tunteja ja monenlaista oppimista	15
4.2. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.....	16
Erilaisia oppimiskokonaisuuksia mahdollisuuksien mukaan	17
5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen	18
Jokaisen oppilaan oma suunnitelma – osana yksilöllistä oppimista ja kotoutumisen edistämistä	18
6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki.....	20
Sujuva koulupolku - VALO-oppilas on kouluyhteisönsä jäsen	20
Monipuolista hyvinvointia – muut yhteistyökuviot kotoutumisen tukena	22
Koulupäivän jälkeinen kerhotoiminta	24
Myöhään maahan tulleiden omat projektit	24
Kesätoiminta	24
Tapahtumat	25
Kotoutumista tukevat materiaalit	27
6.1. Opetuksen eriyttäminen	28
Oppimista tuetaan monin yksilöllisin tavoin	29
6.2 Kodin ja koulun yhteistyö.....	29
Monikielisten perheiden vastaanotto ja yhteistyön rakentuminen	30
Perhekoulu - oppimisyhteisö ja tärkeä kotoutumisen verkosto	33

6.3 Opiskeluhoito.....	35
Tukea ja erityisiä palveluita	36
6.4 Oppilaanohjaus.....	36
Tehostettua oppilaanohjausta	36
LisäVALOa kohti – valmistavan opetuksen lisäopetus perusopetuksessa	38
Oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arviointi ja opetukseen ohjaamisen käytännöt	38
Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisen periaatteet, vastuut ja yhteistyökäytännöt	40
Opetuksen järjestäminen ja yhteistyö perusopetukseen valmistavan opetuksen kanssa	41
Oppilaiden opiskelun ja oppimisen seuraamisen ja valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arvioinnin käytännöt vuoden aikana	42
6.5 Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.....	42
Kasvatuksen tukena olevat keinot	43
7 Oppilaan arviointi.....	44
Monipuolinen ja kannustava arviointi tuo osaamisen näkyväksi	44
8 Todistukset	45
9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana	46

(Toim.) Maria Pikkarainen, Sanna Kaari ja Viivi Mantsinen

Kuvat: Natalia Petrova, Joensuun KIEKU-opetus

Johdanto

Perusopetukseen valmistavasta opetuksesta säädetään perusopetuslaissa ja siihen ohjataan perusopetuksen valmistavan opetuksen perusteissa. Valmistavan opetuksen opetussuunnitelma muuttuu 1.8.2026 alkaen erityisesti seuraavilta osin:

- Valmistavaa opetusta järjestetään oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa, eikä osaa suomea tai ruotsia. Aiemmin valmistavaan opetukseen ovat voineet osallistua myös Suomessa syntyneet oppilaat, jotka eivät ole osanneet suomen tai ruotsin kieltä.
- Valmistavan opetuksen tavoitteena on, että oppilas saavuttaa opetuskielessä kehittyvän peruskielitaidon tason (A2). Aiemmin tavoitteena on ollut kehittyvän alkeiskielitaidon taso (A1).
- Yhteistyön tekemistä huoltajien kanssa on korostettu, sillä se on valmistavassa opetuksessa avainasemassa. Huoltajille tulee avata opetuksen tavoitteita ja sisältöjä sekä käytännön järjestelyjä. Huoltajien kulttuuritausta tulee huomioida yhteistyössä.
- Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy perusopetukseen. Jos oppilaan arvioidaan tarvitsevan erityisen paljon tukea opetuskielen taidossa valmistavan opetuksen jälkeen, hänet voidaan ohjata perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen.

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on määritellä opetussuunnitelmassa paikallisesti päätettävät linjaukset ja opetuksen järjestämismuodot. Joensuussa valmistavaa opetusta on järjestetty jo pitkään ja opetuksessa on monia malleja, jotka tunnetaan myös valtakunnallisesti. Perhekoulu, nonstop teatteri, myöhään maahan tulleiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden tukeminen teatterin ja taidekasvatuksen keinoin, alakouluikäisten kesätoiminta ja opetuksen keskitetty suunnittelu sekä ohjaus ovat teemoja, joista olemme päässeet kertomaan myös monissa valtakunnallisissa tapahtumissa. Myös valmistavan opetuksen digitaalisten ja perinteisten oppimateriaalien kehittämistä tehdään osana valmistavan opetuksen yhteistä, keskitettyä toimintaa Joensuussa. Kadonneen mitalin arvoitus –tarinakirja sekä Opettajan opas kertovat Joensuun valmistavaan opetukseen tulleista lapsista tarinan muodossa ja ovat Opetushallituksen Lukutaito-ohjelman kustantamana kaikkien kuntien käytössä maksutta. Tähän oppimateriaalisarjaan olemme

kehittäneet myös muita materiaaleja, joita muilla opetuksen järjestäjillä on mahdollisuus tilata. Joensuun valmistavassa opetuksessa opetetaan oman vuosikellon mukaisesti, jolloin sanastojen, rakenteiden ja eri sisältöjen opetus tapahtuu samanaikaisesti koko kaupungin valmistavan opetuksen ryhmissä. Pyrimme jatkuvasti kehittämään valmistavaa opetusta sekä muita monikielisille oppijoille kohdennettuja opetuksen ja tuen muotoja. Valmistava opetus (VALO) on nimensä mukaisesti kuin valo, jonka koetaan tuovan Joensuun eri kouluihin kielellistä ja kulttuurista rikkautta, yhteisöllisyyttä ja osaamista monin eri tavoin. Haluamme tukea monikielisten oppilaiden ja perheiden kotoutumista Joensuuhun osana valmistavaa opetusta. Kodin ja koulun yhteistyön tukeminen heti alussa hyödyntää oppilaan koulunkäyntiä, oppimistuloksia ja kiinnittymistä uuteen yhteisöön. Hyvä- tässä tapauksessa monikulttuurisuus- kasvaa Joensuussa!

Tässä asiakirjassa perustetekstit on kunkin luvun alussa kursivoituna. Joensuun omat järjestämisperiaatteet, toteutus ja erityiset toimintamallit on kuvattu sinisellä merkittyjen otsikkojen alle kussakin luvussa tai alaluvuissa. Tekstien laatimiseen on osallistunut joukko valmistavan opetuksen opettajia sekä muita asiantuntijoita.

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta ja perusopetuksessa järjestettävästä valmistavan opetuksen lisäopetuksesta. Edellä mainittua opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa. Tässä asiakirjassa perusopetukseen valmistavaan opetukseen esiopetuksessa osallistuvasta lapsesta käytetään termiä oppilas.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen/ruotsin kielen taito, oppilaan ikätaso ja oppimisedellytykset sekä oppilaan mahdollinen aikaisempi varhaiskasvatukseen/esiopetukseen osallistuminen tai koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Jos oppilaan arvioidaan tarvitsevan vahvaa opetuskielen taidon tukea valmistavan opetuksen vähimmäistuntimäärän täyttymisen jälkeen, hänet voidaan ohjata perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen.

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Perusopetukseen valmistavaa opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt luovat pohjan myös perusopetukseen valmistavalle opetukselle.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- /ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen/ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Joensuun valmistava opetus: inklusiivista ja ryhmämuotoista VALOa

Joensuussa järjestetään sekä ryhmämuotoista että inklusiivista valmistavaa opetusta. Ryhmämuotoista valmistavaa opetusta (VALO) järjestetään erillisissä valmistavan opetuksen ryhmissä vasta maahan muuttaneille oppilaille, erikseen ala- ja yläkouluikaisille. Erillisen valmistavan opetuksen ryhmän oppilasmäärän kokosuositus on enintään 10 oppilasta. Valmistavan opetuksen ryhmien perustamisesta päättää opetuksen järjestäjä, Joensuussa keskitetysti hallinto. Ryhmämuotoinen valmistava opetus järjestetään keskitetysti tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan eri kouluihin. Ryhmien muodostamisessa

huomioidaan oppilaiden ikä- ja taitotaso. Yläkouluikäisten valmistava opetus on keskitetty Pielisjoen kouluun.

Ryhmämuotoisen valmistavan opetuksen oppilaiden integraatiotunnit perusopetuksen opetusryhmiin aloitetaan heti valmistavan opetuksen alusta alkaen oppilaan valmiuksien mukaan. Aluksi oppilas integroituu sellaisissa oppiaineissa, joissa kielitaito ei ole etusijalla. Integraatiotunteja lisätään valmistavan opetuksen edetessä. Integraatiotunnit ja -luokka määritellään jokaisen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa ja integraation järjestelyt määritellään kouluittain. Yläkoulussa integraatiot sovitaan usein rehtorin ja opinto-ohjaajien kanssa, alakouluissa rehtorien tai luokkasijoittelusta vastaavien opettajien kanssa. Integraatioluokan valinnassa ohjaavina periaatteina ovat oppilaan ikä ja kouluvalmiudet.

Inklusiivista valmistavaa opetusta järjestetään erityisesti esi- ja alkuopetusikäisille oppilaille omissa lähikouluissa tai erikseen sovituissa päiväkodeissa. Kouluissa inklusiivinen valmistava opetus on tarkoitettu ensisijaisesti 1. luokan oppilaille, jotka osaavat jo jonkin verran suomea, mutta tarvitsevat tukea keskeisten käsitteiden hallinnassa, sanavaraston laajentamisessa, oman ilmaisun vahvistamisessa, ohjeiden ymmärtämisessä sekä muissa kouluvalmiuksissa. Inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat saavat opetusta pääsääntöisesti omassa luokassaan eri oppiaineissa sekä lisäksi ylimääräistä suomi toisena kielenä -opetusta oman opinto-ohjelmansa mukaisesti yhdestä viiteen tuntiin viikossa erillisessä opetusryhmässä. Pedagogisesti on tarkoituksenmukaista, että valmistavan opetuksen oppilaiden määrä esiopetuksen/perusopetuksen ryhmässä olisi enintään puolet ryhmän oppilasmäärästä.

Esiopetuksessa järjestettävässä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tavoitteena on antaa lapselle valmiudet suomen kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetuksen toimintaan osallistumiseen ja perusopetukseen siirtymistä varten. Lisäksi edistetään lasten tasapainoista kehitystä, osallisuutta ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetus yhdessä sekä jo suomea puhuvien että opetuskieltä harjoittelevien muiden maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kanssa tukee kielen omaksumista ja oppimista. Keskeistä on esiopetuspäivän yhteydessä tarjota riittävää ja monipuolista suomen opetusta ikätasolle soveltuvoin tavoin. Valmistava opetus esiopetusikäisille voidaan järjestää inklusiivisesti esiopetusryhmässä tai esiopetusikäinen oppilas voidaan ottaa koulun valmistavan opetuksen ryhmään, mikäli hänellä on edellytyksiä kouluympäristössä opiskeluun jo esiopetusikäisenä.

Perusopetukseen valmistava opetus kestää pääsääntöisesti yhden vuoden. Oppilas voi kuitenkin tarvittaessa ja opetuksen järjestäjän mahdollistaessa jatkaa valmistavassa opetuksessa pidempään tai hänet voidaan ohjata perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen (tarkemmin luvussa 3). Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas jatkaa perusopetuksessa omassa lähikoulussaan tai muussa hänelle soveltuvassa opetuksessa.

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa kuvataan:

toimintakulttuuri ja sen periaatteet

opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi

opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

ohjaustoiminta oppimisen tukena

oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja esiopetusikäisten osalta oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa valmistavan opetuksen aikana ja oppilaan siirtyessä esi- tai perusopetukseen tai perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen

kodin ja esiopetuksen/koulun yhteistyö

yhteistyö muiden tahojen kanssa

oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Joensuun opetussuunnitelman rakenne

Joensuussa perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma on laadittu siten, että valtakunnallisissa perusteissa määritellyt opetuksen järjestäjän päätettäväksi määrätyt asiat on kuvattu tässä kunnan opetussuunnitelmassa kunkin luvun alussa kursivoituna ja numeroituna. Joensuun omaa opetusta koskevat järjestelyt ja kuvaukset löytyvät luvun lopusta sinisen otsikon alta, ilman numerointia. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo –suunnitelmat ovat koulukohtaisia.

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielellä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Esiopetusikäisten osalta perusopetukseen valmistavassa opetuksessa keskitytään esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden sisältöihin ja oppimiskokonaisuuksiin.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvalmiuksiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Jos oppilaalla on mahdollisuus osallistua perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetukseen, voidaan myös tällä opetuksella edistää esimerkiksi oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, jos perusopetuksen järjestäjä tämän mahdollistaa. Tällöin oppilasta ei enää voi ilmoittaa valtionosuusrahoitukseen. Valmistavan opetuksen päätyttyä oppilas siirtyy perusopetukseen, jossa hän voi tarpeen mukaan opiskella myös perusopetuksessa järjestettävässä valmistavan opetuksen lisäopetuksessa ja/tai edetä opinnoissaan tavoitekokonaisuuksittain.

Valmistava opetus siltana suomalaiseen kouluun

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen kielen taitoa, tasapainoista kehitystä sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Oppilaan koulupolkua suunnitellaan yhteistyössä huoltajien kanssa ja jokaiselle oppilaalle laaditaan opintojen alussa oma opinto-ohjelma. Perhekoulutoiminnan avulla tuetaan koko perheen kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja uuteen kotikaupunkiin. Joensuun valmistavan opetuksen Perhekoulu on laajasti tunnettu ja moneen muuhun kuntaan siirretty toimintamalli. Mallia esitellään tarkemmin kodin ja koulun yhteistyö -luvussa.

Oppilaan kotoutumista ja koulun oppilasyhteisöön kiinnittymistä vahvistetaan perusopetukseen integroitumisen aloittamisella heti valmistavan opetuksen alusta alkaen oppilaan valmiuksien mukaan. Luku- ja kirjoitustaidon sekä kieli- ja kulttuuri-identiteetin vahvistamiseksi oppilaita ohjataan osallistumaan oman äidinkielen opetusryhmiin.

Esiopetuksessa toteutettavassa valmistavassa opetuksessa painotetaan toiminnallisuutta, leikkiä, taidekasvatusta ja arjen kielenkäyttöä. Jokaisella esiopetuksen oppilaalla on oma esiopetusryhmä, jossa esiopetus toteutetaan kielitietoisesti koko esiopetuspäivän ajan. Esiopetuksessa keskitytään esiopetuksen oppimiskokonaisuuksiin. Tämän lisäksi valmistavassa opetuksessa olevat esiopetuksen oppilaat osallistuvat valmistavaan opetukseen pienryhmässä. Sanastojen ja rakenteiden opetuksen suunnittelussa hyödynnetään Joensuun valmistavan opetuksen vuosikelloa.

Yhteistoiminta esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaiden kanssa edistää kieli- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen lisäksi sosiaalisten suhteiden syntymistä. Inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa toteutuu parhaiten. Näissä ryhmissä oppilaat ovat osana opetusryhmää koko opetuksen ajan, lukuun ottamatta eriytettyjä oppitunteja ja lisätunteja, joissa opetetaan erityisesti suomen kieltä, kulttuuria ja eri oppiaineiden sanastoja ja sisältöjä. Jokaiselle ryhmämuotoisen valmistavan opetuksen oppilaalle määritellään valmistavan opetuksen alkaessa ikätason mukainen perusopetuksen opetusryhmä, johon hän integroituu eri oppiaineissa. Valmistavan opetuksen oppilas integroituu perusopetuksen ryhmiin oman taito- ja tietotasonsa sekä kielitaitonsa mahdollistamissa oppiaineissa.

Kaikille valmistavan opetuksen oppilaalle tehdään oma opinto-ohjelma, jossa määritellään oppilaan lähtötaso, tavoitteet, integroituminen perusopetuksen tunneille sekä mahdolliset tuen tarpeet. Valmistavan opetuksen alussa kartoitetaan oppilaan aiemmat tiedot ja taidot eri oppiaineissa. Tärkein valmistavan opetuksen tavoite on oppia suomen kieltä sekä kehittää luku- ja kirjoitustaitoa sekä matematiikan taitoja. Yläkouluikäisten valmistavassa opetuksessa pyritään luomaan edellytykset päättövaiheen opiskelulle sekä orientoida nuorta jatko-opintoihin suuntautumisessa ja ammatin valinnassa.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tuetaan luku- ja kirjoitustaidon omaksumista sekä valmistavassa opetuksessa että alkuopetuksessa (alkuopetusikäiset) tai vahvemmin tuetuissa ja tarpeen mukaan muodostetuissa tukiryhmissä (erityisesti yläkouluikäiset oppilaat). Luku- ja kirjoitustaidon

kehittymistä tuetaan jo valmistavan opetuksen aikana omakielisellä opetuksella ja ohjauksella. Erillisillä projekteilla keskitytään myös myöhään maahan tulleiden luku- ja kirjoitustaidon tukemiseen (tarkemmin kohdassa 3.3.).

Eri oppiaineiden opetuksessa edetään mahdollisuuksien mukaan oppilaan ikätason määrittelemien perusopetuksen tai esiopetuksen opetussuunnitelman sisältöjen ja tavoitteiden mukaisesti. Opettajien välinen yhteistyö ja tiedonsiirto on erityisen tärkeää valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirryttäessä ja tarvittavia tukimuotoja suunnitellessa. Osana tiedonsiirtoa ja tuen kohdentamista varten jokaiselle valmistavan opetuksen oppilaalle täydennetään Wilmaan kartoitus kielitaidon tasosta.

Perusopetuksessa toteuttavaa Joensuun valmistavan opetuksen lisäopetusta esitellään luvun 6.4: Oppilaanohjaus alla.

3.2. Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.2.1. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä peruskielitaito (viite Kehittyvän kielitaidon asteikko). Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi/ tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan varhaiskasvatukseen ja/tai esiopetukseen osallistuminen ja koulunkäyntihistoria ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen/ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen/ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Suomi haltuun – etenemisen suuntaviivoja opetukseen

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Oppilaalle mahdollistetaan oppia suomea sekä ohjatuissa ryhmätilanteissa että luonnollisissa viestintätilanteissa äidinkielenään suomea puhuvien oppilaiden ja koulun aikuisten kanssa. Opetus perustuu jatkuvaan kehityksen seurantaan ja arviointiin. Vaihtelevat työtavat harjaannuttavat eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevia oppilaita käyttämään monipuolisesti suomen kieltä ja auttavat lapsia ja nuoria kotoutumaan suomalaiseen koulukulttuuriin. Valmistavan opetuksen aikana tutustutaan suomalaiseen lasten- ja nuortenkirjallisuuteen erilaisia työmenetelmiä käyttäen.

Näin keskeisimmät sadut ja kirjallisuuden hahmot tulevat oppilaille tutuiksi. Opetuksessa hyödynnetään kirjastoa ja harjoitellaan kirjaston käyttöä.

Suomen kielen opettamisessa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Sanavaraston kartuttaminen ja käsitteiden harjaannuttaminen, kuunteleminen ja ymmärtäminen (mm. toimintaohjeet, kehotukset, erilaiset vuorovaikutustilanteet), puhuminen, kielen rakenteet sekä lukeminen ja kirjoittaminen. Valmistavassa opetuksessa keskitytään ensin arjen sanastojen sekä yleisimpien rakenteiden opettamiseen. Käsiteltäviä teemoja rytmitetään koulun arjen sekä vuodenaikojen ja juhlien mukaan. Sanastojen ja rakenteiden opettelussa edetään Joensuun valmistavan opetuksen vuosikellon mukaan. Kielen oppimisen yhteydessä opetellaan myös teemoihin liittyviä fraaseja, verbejä sekä harjoitellaan niiden käyttämistä vuorovaikutustilanteissa. Opetuksessa tutustutaan myös suomalaiseen tapakulttuuriin ja koulun sääntöihin. Kesken lukuvuotta saapuvat oppilaat aloittavat ensin sanaston opiskelun aloitusjaksosta ja siirtyvät sitten muun luokan mukana vuosikellon mukaisten aihepiirien opetteluun.

Opiskeltavat sanastot teemoittain

1. Aloitus: tervehdykset ja kanssakäymisen fraasit, aakkoset, numerot, värit ja luokan sanasto.
2. Minä ja arkeni: kehonosat ja ulkonäkö, erilaiset perheet, vaatteet ja pukeutuminen, tunteet, aistit ja arkeen liittyvät verbit.
3. Koulu: välitunti, järjestysluvut, koulutarvikkeet, päiväjärjestys, oppiaineet ja niihin liittyvät verbit.
4. Ruokailu: kasvikset, hedelmät, marjat, ruuat, juomat, ruokailuvälineet, ruuan valmistaminen ja pöytätavat.
5. Koti: piha, asumismuodot, koti, huoneet ja huonekalut.
6. Luonto: Suomen luonnon eläimet, maatilan eläimet, maailman eläimet, eläinten äänet, sää, sadonkorjuu, kasvit, sienet puut ja muut luontosanat.
7. Ympäristö: adjektiivit, ammatit, ajoneuvot, paikat, suunnat ja sijainnit.
8. Aika: vuorokausi, viikko, kuukausi, vuosi ja muut ajan ilmaukset.
9. Juhlat ja kulttuuri: Suomen juhliin ja kulttuuriin liittyvät sanat sekä vuodenaikoihin liittyvät ilmaukset.

Rakenteet:

1. yksikkö ja monikko (sana- ja lausetasolla)
2. verbin persoonataivutus, myönteinen ja kielteinen
3. imperfektiin tutustuminen
4. adjektiivien vertailumuodot
5. partitiivi yleisimmissä rakenteissa
6. kysymyssanat
7. paikallissijat
8. olla ja omistaa -rakenteet.

Valmistavan opetuksen arkisanastojen opiskelua voidaan yhdistää soveltuvin osin ympäristöopin opiskeluun. Valmistavassa opetuksessa opiskellaan oppilaan ikätason mukaisesti myös eri oppiaineiden keskeisimpiä käsitteitä ja harjoitellaan eri tiedonalojen tekstien lukemista. Lukemisen ja kirjoittamisen opiskelun yhteydessä opetellaan oppilaan ikätasosta riippuen myös käsitteitä: tavu, sana, virke, kirjain, otsikko, kappale, teksti ja kuva. Matematiikassa arkikielitaidonkin kannalta tärkeitä ovat määrään ja hintaan liittyvät ilmaukset sekä kellonajat.

3.2.2.Oppilaan oman äidinkielen tukeminen

Oppilaan oman äidinkielen tukemisen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle.

Jos oppilaalla on mahdollisuus osallistua perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetukseen, opetus noudattaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Omaa kieltä oppimassa - vahva oma kieli kantaa uuden oppimisessa

Joensuussa oppilaita kannustetaan kehittämään omaa äidinkieltään, koska se on pohja kaikkien uusien kielten oppimiselle sekä tärkeä perusta oppilaan kieli- ja kulttuuri-

identiteetille. Oppilaiden äidinkieltä sekä muita oppilaan osaamia kieliä hyödynnetään suomenkielisten käsitteiden ja oppiaineiden sisältöjen ymmärtämisessä.

Joensuussa valmistavan opetuksen oppilaat voivat osallistua perusopetuksen oppilaille järjestettyyn oman äidinkielen, kotona puhutun kielen tai aiemmin opitun koulukielen opetukseen. Oman äidinkielen opetusta järjestetään myös erillisenä opetuksena valmistavan opetuksen oppilaille.

Oman äidinkielen opiskelun merkitystä korostetaan huoltajille. Oppilaita ohjataan osallistumaan oman äidinkielen opetukseen. Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista ja sisällöistä on kerrottu perusopetuksen opetussuunnitelman liitteessä 3.

3.2.3. Muut kielet

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Kielten rikkaus haltuun – vieraat kielet osana valmistavaa opetusta

Kielen oppiminen on aina vahvasti kumuloituva prosessi, johon vaikuttaa sekä yleinen tietoisuus kielistä että opiskeltavan kielen osaamisen taso. Valmistavan opetuksen oppilaat integroituvat vieraiden kielten oppitunneille mahdollisimman varhain. Näin he ehtivät tutustua kielen opiskeluun ja saamaan tarvittavaa tukea oppimiseen jo valmistavan opetuksen aikana. Kolmannelta luokalta alkava englannin opiskelu sekä kuudennelta luokalta alkava ruotsin opiskelu on suositeltavaa integroida oppilaan lukujärjestykseen heti syksyn alussa, että hän pääsee muun opetusryhmän mukaan alusta alkaen. Valmistavan opetuksen oppilaat tarvitsevat usein tukea vieraiden kielten oppimisessa erityisesti alkuvaiheessa. Eriytetty englannin tai ruotsin opiskelu valmistavan opetuksen ryhmässä tai omalla äidinkielellä saatava tuki vieraiden kielten opetuksessa on erittäin suotavaa. Yläkoulun valmistavassa opetuksessa kielten opetukseen tehdään tarvittaessa erilaisia tasoryhmiä. Alkeis-, keskitason ja jatkotason ryhmissä harjoitellaan kielten perusrakenteita ennen perusopetuksen ryhmiin integroitumista.

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan mahdolliset aikaisemmat opinnot ja tuleva perusopetuksen vuosiluokka. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä. Lähtökohtana suunnittelulle ovat esiopetukselle asetetut tavoitteet tai perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja vuosiluokkien välisten siirtymävaiheiden kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet.

Valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota matemaattisen osaamisen vahvistamiseen, jotta oppilaalla on riittävä perusta matematiikan opiskeluun perusopetuksessa valmistavan opetuksen jälkeen.

Oppilaan äidinkieltä voidaan hyödyntää eri tiedonalojen sisältöjen oppimisen tukena. Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä opinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Sanastoja ja peruslaskutoimituksia - oppiaineiden kieltä oppimassa

Valmistavassa opetuksessa kieli on kaiken oppimisen ytimessä ja oppilaan ikätaso sekä opiskeluvalmiudet perustana opetettavien sisältöjen valinnalle. Oppilaat harjoittelevat kunkin oppiaineen keskeistä käsitteistöä, tekstityyppejä ja työskentelytapoja omaan ikätasoonsa suhteutettuna. Valmistavan opetuksen aikana oppilaan integroiminen perusopetuksen ryhmään on erityisen tärkeää myös siksi, että hän tutustuu suomalaisen koulun työskentelytapoihin eri oppiaineissa.

Oppilaan iän myötä painopiste siirtyy käsitteiden oppimisesta yhä enemmän eri oppiaineiden kielen oppimiseen ja tekstilajeihin tutustumiseen. Tekstien ollessa yhä tiiviimpi osa opiskelua korostuu oppilaan oman äidinkielen tai muiden oppilaan osaamien kielten hyödyntäminen sisältöjen ymmärtämisen tukena. Valmistavassa opetuksessa työskentelee monikielisiä ohjaajia (kieku-ohjaajia). Kieku-ohjaajien osaamista hyödynnetään erityisesti opetuksen alussa. Omakielisiä ohjaajia tai opettajia kannattaa hyödyntää myös oppilaan koulunkäyntihistorian selvittämisessä sekä siinä, miten oppilas hallitsee eri oppiaineiden sisältöjä omalla äidinkielellään. Tämä auttaa muodostamaan totuudenmukaisen ja kokonaisvaltaisen kuvan oppilaan taidoista. Kielitietoisien opetustavan mukaisesti oppilaita

ohjataan siihen, että omaa äidinkieltä hyödynnetään ymmärtämisen tukemiseen, mutta käsitteet opetellaan suomeksi ja pääsääntöisesti kaikki osaamisen näytöt annetaan suomeksi.

Oppilaan lähtötason selvittäminen on erityisen tärkeää matematiikassa ja kielissä, joissa uuden oppiminen rakentuu vahvasti aiemman osaamisen päälle. Mikäli oppilaan taidot eivät vastaa ikätason vaatimuksia, keskitytään valmistavan opetuksen aikana vahvistamaan perustaitoja ja näin kaventamaan ikätason ja taitotason välistä eroa. Matematiikkaa opiskellaan koko valmistavan opetuksen ajan. Jokaisen oppilaan lähtötaso selvitetään opetuksen alussa ja oma vuosiluokkataso pyritään saavuttamaan ennen valmistavan opetuksen päättymistä. Tavoitteena on varmistaa riittävän hyvä pohja, jotta siirtyminen perusopetukseen oman ikätason opetusryhmään tapahtuisi sujuvasti.

Yläkoulun oppiaineiden osalta on erityisesti huomioitava päättöarviointiin tulevat oppiaineet, joiden opiskelu loppuu jo ennen 9.vuosiluokkaa. Jos oppilas siirtyy valmistavasta opetuksesta suoraan 8. tai 9.vuosiluokalle, tulisi hänen suorittaa kaikki aiemmin päättäneet oppiaineet joko valmistavan opetuksen aikana tai sen jälkeen esimerkiksi erityisessä tutkinnossa. Historian opiskelu loppuu yleisopetuksessa tavallisesti 8.luokalla ja TATA-aineista kotitalous, kuvataide sekä käsityö suoritetaan yleensä 7.luokalla. TATA-aineita voi suorittaa myös myöhemmin esimerkiksi valinnaisaineiden ryhmissä.

Yläkoulun valmistavassa opetuksessa on tärkeää opiskella yläkoulun kaikkien eri oppiaineiden sanastoja ja sisältöjä soveltuvin osin jo valmistavan opetuksen aikana. Kaikkien yläkoulun oppiaineiden opiskelussa on tärkeää tarkastella eri oppiaineiden päättöarvioinnin kriteereihin kuuluvia sisältöalueita. Päättöarvioinnin kriteereistä voi valita tarkoituksenmukaiset sisällöt oppilaan luokka-asteen mukaan. Valmistavassa opetuksessa opiskeltujen oppiaineiden sisällöt kirjataan oppilaan opinto-ohjelmaan ja oppilaan suoriutumista arvioidaan sanallisesti tai numeerisesti. Oppilas voi suorittaa valmistavan opetuksen aikana jonkin oppiaineen vuosiluokan oppimäärän tai jonkin oppiaineen koko oppimäärän osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon (luku 9.). Nämä oppiaineet siirretään oppilaan opiskeluoikeuteen ja merkitään, minkä vuosiluokan oppimäärän mukaisesta suorituksesta on kyse. On myös oppilaan etu, että sisältöjä on opiskeltu, ja mahdollisesti myös suoritettu jo valmistavan opetuksen aikana.

4 Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös esiopetuksen tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat keskeinen osa myös perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria.

Monikulttuurisuus kasvaa Joensuussa – osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukemassa

Joensuun kieli- ja kulttuuriryhmien opetus (KIEKU) vastaa palvelupäällikön johdolla perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnittelusta ja koordinoinnista, oman äidinkielen opetuksesta ja ohjaa suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen toteuttamisesta Joensuun eri kouluissa. Kiekun tiimi vastaanottaa kaikki uudet perheet ja antaa ohjausta koko perheen kotoutumisen tukemiseen. Tiimi tukee myös valmistavien luokkien toimintaa, kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä koulujen kieli- ja kulttuuritietoista kehittämistyötä. Kodin ja koulun yhteistyötä sekä koko perheen kotoutumista tuetaan Kiekun toiminnassa erityisesti Perhekoulun, nonstop teatterin ja vapaa-ajan kerhotoiminnan kautta.

Lasten, nuorten ja perheiden yhteisöllisyyteen, hyvinvointiin ja osallisuuteen kannustavia toimintoja ovat erityisesti Perhekoulu, monenlaiset taidetapahtumat, kaikille avoin nonstop teatteri sekä erilaiset teatteri-, tanssi- ja taidekerhot sekä osallistavat teatteri- ja esitysprojektit. Kesäisin järjestetään päiväleiritoimintaa eri alueilla sekä perheille retkiä ja muuta yhteisöllistä toimintaa. Perhekoulun ja vapaa-ajan toiminnan erityisenä tavoitteena on osallisuuden, yhteisöllisyyden ja merkityksellisyyden vahvistaminen jokaiselle osallistujalle. Toiminnan kautta tuetaan koko perheen osallisuutta ja uuteen koulujärjestelmään kiinnittymistä sekä mahdollistetaan uudessa kotimaassa verkostojen luomista kouluihin ja vertaisryhmiin.

Valmistava opetus on tärkeä osa koko koulun kieli- ja kulttuuri-identiteetin rikastamista. Valmistavan opetuksen oppilaat, perheet ja mahdolliset Kiekun ohjaajat ovat monikulttuurisen yhteisön asiantuntijoita. Heidän osaamistaan ja tietämystään on hyvä käyttää osana koulun monikulttuurista kasvatustyötä. Joensuun perusopetuksen kouluissa

vahvistetaan jokaisen oppilaan kokemusta osallisuudesta. Oppilas kuuluu kouluyhteisöön sen yhdenvertaisena jäsenenä, hänen toiminnallaan on merkitystä, ja hän voi vaikuttaa ympäristönsä ja yhteisönsä asioihin.

Osallistuminen perusopetuksen oppitunneille ja koulun yhteisiin tapahtumiin valmistavan opetuksen aikana tukee oppilaan osallisuutta ja oppimista. Koko kouluyhteisöön tutustumista ja kiinnittymistä pyritään helpottamaan valmistavan opetuksen ja yhteistyöluokkien (esim. kummiluokat) yhteisellä toiminnalla, kieli- ja kulttuuritietoisuusviikoilla sekä koulupäivän jälkeisellä harrastustoiminnalla omassa koulussa.

4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuuriin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Toiminnallisia tunteja ja monenlaista oppimista

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria. Valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat koulun yhteisiin tapahtumiin. Tällaisia ovat esimerkiksi koulun liikuntapäivät, avoimien ovien päivät, pajapäivät, yhteiset juhlat ja teemapäivät. Valmistavan opetuksen aikana oppilaat tutustuvat erilaisiin oppimisympäristöihin. Oppimisympäristöillä tarkoitetaan sekä fyysisiä oppimisympäristöjä että koulun käyttämiä sähköisiä materiaaleja ja laitteita. Yläkouluikäiset valmistavan oppilaat

saavat samat laitteet kuin yläkoulun perusopetuksen oppilaat. TVT-menetelmiä hyödynnetään osana opetusta ja oppilaille opetetaan laitteiden ja keskeisten ohjelmien käyttöä.

Toiminnallisia suomen tunteja järjestetään kaikille valmistavan opetuksen ryhmille. Tuntikokonaisuuksien rakenteet suunnitellaan Kiekun keskitetyssä suunnittelutiimissä ja opetusta antavat kiertävät työntekijät yhdessä valmistavan opetuksen henkilöstön kanssa. Toiminnallisilla tunneilla käytetään draamaa, sanataidetta, kuvataidetta, tanssipedagogiikkaa ja seikkailukasvatusta osana opetusta. Tunneilla voidaan myös toteuttaa erilaisia retkiä lähiympäristöön. Oppilaat pääsevät myös teatteriesitykseen yleensä Kiekun ja RanKidsin vuoden projektia katsomaan. Esitysten yhteyteen toteutetaan usein myös draamakasvatuksen tuntikokonaisuuksia ja koulutuksia myös Kiekun henkilöstölle.

Valmistavan opetuksen aikana tutustutaan koulun lähiympäristöön ja Joensuun keskusta. Keskeisiä tutustumiskohteita ovat kaupungin omat museot, Kasvitieteellinen puutarha, lähialueen liikuntapaikat ja kaupungin liikuntapalvelut, Joensuun kaupunginkirjasto sekä yliopisto. Valmistavan opetuksen aikana pyritään toteuttamaan retkiä lähiympäristöön sekä muihin kaupunkeihin osana valmistavaa opetusta, kesätoimintaa tai valmistavan opetuksen Perhekoulun toimintaa.

4.2. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen/ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen/ tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin

periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Erilaisia oppimiskokonaisuuksia mahdollisuuksien mukaan

Valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat soveltuvien osin koulun monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin. Lisäksi valmistavan opetuksen aikana toteutetaan monialaisia oppimiskokemuksia omana ryhmänä tai muiden valmistavien ryhmien yhteistyönä. Opetuksen eheyttämisen ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien keskeisiä tavoitteita ovat lähiympäristöön ja suomalaiseen kulttuuriin tutustuminen, Suomen historia ja yhteiskunta sekä ajankohtaiset teemat. Samalla vahvistetaan oppilaiden monikulttuurista kulttuuri-identiteettiä sekä tarjotaan aineksia maailmankuvan jäsentämiseen ja laajentamiseen.

Oppimiskokonaisuuksien teemana voi olla esimerkiksi draamaopetus ja teatteri – ilmaisu erilaisine projekteineen yhteistyössä monikulttuurisen teatteriyhdistys RanKidsin kanssa. Museon pysyvät näyttelyt ja valmistavan opetuksen sisältöihin sopivat vaihtuvat näyttelyt ovat myös oppimiskokonaisuuksien teemoihin hyvin sopivia aiheita. Kirjaston kanssa tehdään yhteistyötä erityisesti omakielisen kirjallisuuden löytämiseksi ja suomalaisesta kirjallisuudesta ikä- ja taitotasolle sopivaa luettavaa etsittäessä. Kotoutumisen tukemisessa ja erilaisten palvelujen sekä asiakirjojen täydentämisen yhteydessä tehdään kiinteää yhteistyötä International House Joensuun (IHJ) kanssa. IHJ vastaa kotoutumista edistävien palvelujen yhteensovittamisesta Joensuussa. Myös keskitetty Kiekun tiimi tekee kiinteää yhteistyötä kaupungin eri palvelualueiden ja IHJ:n kanssa erilaisten tapahtumien järjestelyissä ja kotoutumissuunnitelmien laatimisessa.

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma.

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan

oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet

oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin

opiskeltavat oppiaineet, ja niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö

oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen

ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Mikäli oppilas on ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tullut tai muu maahanmuuttajalapsi tai -nuori, jolle laaditaan kotoutumisen edistämistä annetun lain (681/2023) mukainen kotoutumissuunnitelma, voi oppilaan oma opinto-ohjelma olla osa sitä.

Jokaisen oppilaan oma suunnitelma – osana yksilöllistä oppimista ja kotoutumisen edistämistä

Joensuun kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaille laaditaan opinto-ohjelma Wilma-järjestelmässä. Opinto-ohjelma laaditaan ja tarkistetaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja kaikkien oppilasta opettavien opettajien kanssa säännöllisin väliajoin. Opinto-ohjelma on opettajalle tärkeä työväline oppilaan henkilökohtaisten tavoitteiden suunnitteluun ja oppimisen sekä kielitaidon kehittymisen seurantaan. Opinto-ohjelmaa täydennetään valmistavan opetuksen edetessä, esimerkiksi oppilaan taitotason tarkentuessa eri oppiaineissa tai integraatiotuntien määrän kasvaessa. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

1. oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria
2. kielitaito ja oppilaan vahvuudet
3. opiskeltavat oppiaineet
4. tuntimäärät
5. opetuksen sisältö
6. oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
7. oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen

8. ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet
9. valmistavaan opetukseen asetettujen henkilökohtaisten tavoitteiden toteutuminen
10. perusopetukseen siirtyminen sekä tarvittavat tukimuodot perusopetuksessa.

Valmistavan opetuksen päättövaiheessa opinto-ohjelmaan kirjataan valmistavan opetuksen tavoitteiden toteutuminen. Lisäksi osana opettajien välistä tiedonsiirtoa täytetään Wilmassa kartoitus kielitaidon tasosta. Kun oppilas siirtyy perusopetukseen, hänen opinto-ohjelmansa ja kartoitus kielitaidon tasosta välitetään tulevaan kouluun tai oppilaitokseen.

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välillä ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen

valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen pohjautuu suunnitelmallisesti toteutettaviin oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin, jotka on kuvattu perusopetuksen ja esiopetuksen opetussuunnitelmien perusteissa (viitteet Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet). Opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä opiskeluhuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

Sujuva koulupolku - VALO-oppilas on kouluyhteisönsä jäsen

Valmistavan luokan oppilaiden osallisuutta kouluyhteisössä vahvistetaan, ja koulujen moniammatilliset tiimit (kuten Kiekun tiimit) luovat pohjaa hyväksyvälle ilmapiirille ja moninaisuuden arvostamiselle. Monialainen yhteistyö terveydenhoitajan, oman äidinkielen opettajien ja omankielisten ohjaajien kanssa varmistaa kokonaisvaltaisen tuen. Omankielisten ohjaajien tuki on mittaamattoman arvokasta paitsi oppimisen tukena myös alussa oppilaan turvallisuuden tunteen luomisessa ja suomalaiseen koulukulttuuriin perehdyttämisessä. Samalla tiivis yhteistyö perheiden kanssa auttaa tutustuttamaan myös huoltajat suomalaiseen koulujärjestelmään ja koulun odotuksiin. Valmistavassa opetuksessa oppimisen edellytyksiä tukevissa opetusjärjestelyissä korostuu kielen oppimisen tukeminen, monikulttuurisen identiteetin vahvistaminen, suomalaiseen koulukulttuuriin tutustuminen sekä osallisuuden tukeminen koulun oppilasyhteisöön.

Oppimisympäristön ja toimintatapojen selkeä strukturointi luo turvaa ja helpottaa siirtymätilanteiden ennakoitavuutta. Esimerkiksi tunnesanojen tai sairauksien opettelu on jo melko alussa tärkeää, jotta oppilas osaa ilmaista tunteitaan ja oloaan myös suomeksi. Oppilaiden kulttuuri-identiteettiä sekä oman monikielisyyden arvostamista vahvistetaan tutustumalla luokan oppilaiden kieliin, kulttuuriin ja perinteisiin. Valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat koulun arkeen ja tapahtumiin yhdenvertaisina oppilasyhteisön jäseninä,

ja pääsevät itse rikastuttamaan koulua arkea kieli- ja kulttuuriosaamisellaan. Integraatiot ja niiden toteuttaminen oppilaan edellytysten mukaan on merkittävä osa oppimista tukevien opetusjärjestelyiden toteutumisesta ja oppilasyhteisön jäseneksi kasvamisen tukemista.

Kielitietoiset opetusmenetelmät ovat hyvin vahvasti läsnä valmistavassa opetuksessa. Toiminnallinen oppiminen sekä suulliset harjoitukset innostavat ja tarjoavat paljon toistoja kielen oppimiseen. Opetuksessa hyödynnetään paljon monikanavaisuutta ja konkretiaa (esim. kuvat, laulut, pelit ja erilaisissa ympäristöissä oppiminen). Opetuksessa huomioidaan myös erilaiset oppimistyyli. Oppilaita ohjataan jo valmistavan opetuksen aikana lukemisen strategioihin, muistiinpanojen tekemiseen sekä eri tekstilajeihin tutustumiseen oppilaan ikätaso huomioiden. Oppilaita ohjataan myös hyödyntämään muita osaamia kieliä oppimisen tukena.

Valmistavan opetuksen oppilailla on oikeus samoihin tuen muotoihin kuin perusopetuksessa. Tuen tarve ja tukimuodot kirjataan oppilaan omaan opinto-ohjelmaan. Tarvittaessa oppilaskohtaisen tuen järjestämisen valmistelu käynnistetään valmistavan opetuksen aikana, ja oppilas voidaan myös siirtää oppilaskohtaisen tuen piiriin jo ennen perusopetukseen siirtymistä. On kuitenkin muistettava, että suuret elämänmuutokset, mahdollinen traumatausta ja uuteen kulttuuriin sopeutuminen näkyvät oppilaissa yksilöllisesti ja voivat vaikuttaa oppimiseen monin tavoin. Oppilaalle on hyvä antaa ensin aikaa kotoutua ja totutella opiskeluun suomalaisessa koulussa. Myöskään kehittyvä kielitaito tai vähäinen koulutausta eivät lähtökohtaisesti ole peruste oppilaskohtaiselle tuelle. Jos oppilaalle laaditaan oppilaskohtaisen tuen suunnitelma valmistavan opetuksen aikana, siihen kirjataan myös opinto-ohjelmaan kuuluvat opetusjärjestelyt ja yksilölliset tavoitteet. Tällöin erillistä opinto-ohjelmaa ei tarvitse laatia.

Nonstop teatteri on matalan kynnyksen teatteria, kielenoppimista ja eri kulttuureja

Nonstop teatterissa opitaan suomen kieltä sekä eri maiden kielistä ja kulttuureista teatterin keinoin monikielisessä ja monikulttuurisessa ilmapiirissä. Nonstop teatteria järjestetään viikoittain koko lukuvuoden ajan. Opetus toteutetaan suomeksi, englanniksi ja venäjäksi ja tulkataan tarvittaessa muillekin kielille. Nonstop houkuttelee mukaansa kaiken ikäisiä ihmisiä, sillä se on aina täynnä naurua, iloa, teatteria ja tanssia. Nonstop teatterin kautta moni aloittaa myös aktiivisen teatteriharrastuksen esiintyvissä ryhmissä ja löytää kotoutumista vahvasti tukevan yhteisön.

Kiekun ja RanKidsin yhteisen, matalan kynnyksen teatteritoiminnan lisäksi monikulttuurinen teatteriyhdistys RanKids tarjoaa esittävää teatteri- ja tanssitoimintaa eri ikäryhmille maksutta. Valmistavan opetuksen oppilaita ohjataan harrastusten pariin kielitaidon kehittymiseksi. Teatteriproduktioiden oheen luodaan yleensä koulutuksia ja työpajoja. Koulutuksien ja työpajojen teemat ovat monikulttuurisia ja niitä suunnataan sekä uusille tulijoille että kantasuomalaisille koululaisille ja henkilöstölle, joka kohtaa työssään eri maista tulleita uusia joensuulaisia.

Koulupäivän jälkeinen kerhotoiminta

Valmistavan opetuksen oppilaita ohjataan osallistumaan omalla koululla järjestettävään kerhotoimintaan. Lisäksi Kieku järjestää koulupäivän jälkeistä kerhotoimintaa erityisesti valmistavan opetuksen kouluilla ja Sirkkalan liikkumiskeskuksessa. Kerhotoiminnalla tuetaan integroitumista oman ikäryhmän tai alueen oppilaiden joukkoon. Kieku järjestää kerhotoimintaa erityisesti esittävän taiteen, kuvataiteen ja liikunnan teemoilla. Toimintaan on helppo osallistua myös vasta maahan tulleen.

Myöhään maahan tulleiden omat projektit

Yläkoulu- tai lukioiässä Suomeen tulleille valmistavan opetuksen oppilaille järjestetään omaa toimintaa kotoutumisen ja kielenoppimisen tueksi vapaa-ajalla sekä myös valmistavan opetuksen toiminnallisena opetuksena. Tavoitteena on tukea esimerkiksi lukutaidon kehittymistä ensimmäisellä tai toisella kielellä, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Vuosittain toteutettavissa projekteissa vahvistetaan osaamista taidekasvatuksen keinoin. Yhteistyötahona on monikulttuurinen teatteriyhdistys RanKids sekä alueen muita toimijoita projektien teemojen mukaan.

Oman lähialueen kerhoihin, nuorisotaloihin ja niiden erilaisiin palveluihin tutustutaan mahdollisimman varhain, jo kotoutumisen alkuvaiheessa. Valmistavan opetuksen tuntien lisäksi erityisesti toiminnallisen opetuksen (kerran viikossa) ja päättövaiheen opiskelijoiden kurssien aikana tutustutaan erilaisiin työpaikkoihin, jatko-opiskelupaikkoihin ja muihin yhteistyötahoihin.

Kesätoiminta

Kieku järjestää kesäkuun aikana päiväleiritoimintaa alakouluikäisille. Toimintaa järjestetään useammalla eri alueella samaan aikaan. Leiritoiminnassa opitaan kieltä ja kulttuuria taidekasvatuksen, liikunnan ja draaman avulla. Nuorille järjestetään esimerkiksi nonstop kielikursseja, erilaisiin lajeihin ja retkeilyyn tutustumista. Perhetoiminnassa kesän ohjelmassa on kotikaupungin ulkoilualueisiin tutustumista ja retkeilyä sekä Joen Kieku -festivaalin monipuolinen, osallistava toiminta.

Tapahtumat

Kieku Joensuu ja yhteistyötahot (erityisesti monikulttuurinen teatteriyhdistys RanKids) toteuttavat vuosittain säännöllisesti useita erilaisia kotoutumista ja yhteisöllisyyttä tukevia tapahtumia. Syksyisin järjestetään kaikille kaupunkilaisille avoin valotapahtuma, joka toteutetaan monikielisenä taidetapahtumana Joensuun ulkoilualueilla. Turvallisuustapahtuma tehdään yhteistyössä kaupungin eri toimijoiden sekä turvallisuustoimijoiden kanssa. Monikulttuurinen itsenäisyysjuhla on Kiekun vuosittainen tervetulojuhla kaikille uusille joensuulaisille ja toteutetaan yhteistyössä RanKidsin ja IHJ:n kanssa. Muista tapahtumista harrastemessut toteutetaan yhteistyössä monien eri toimijoiden kanssa ja messuilla esitellään Joensuun maksuttomia ja maksullisia vapaa-ajan harrastemahdollisuuksia monikielisesti. Suurimmat yleisöt tavoitetaan kesällä pidettävässä monikulttuurisessa Joen Kieku -kaupunkifestivaalissa, jossa monikieliset toimijat esittävät osaamistaan koko kaupungille yhden päivän tai jopa kokonaisen viikon ajan. Valmistavan opetuksen perheitä osallistetaan erilaisiin tapahtumiin, esittelyihin ja esityksiin viikon aikana.

Kotoutumista tukevat materiaalit

Mahdollisuuksien matkalaukut on Joensuun kaupungin kieli- ja kulttuuriopetuksen sekä Rankidsin yhteinen YouTube-kanava ja materiaalipankki. Kanavalta löytyy paljon maksutonta materiaalia valmistavan opetuksen, suomen kielen opetuksen, draama- ja teatteriopetuksen ja kielitietoisuuden opetuksen käyttöön. Monet perheet ovat opiskelleet suomea jo ennakkoon Mahdollisuuksien matkalaukut -materiaalien avulla. Materiaaleja on täydennetty myös uusilla, Joensuussa tehdyillä oppikirjasarjoilla. Kieku tuottaa aktiivisesti sekä tilauksesta että omissa projekteissaan erilaisia digitaalisia materiaaleja eri kohderyhmille.

Kiekun ja yhteistyötahojen järjestämää toimintaa voi seurata verkkosivujen lisäksi erityisesti Instagramista. Nonstop teatterista, taidetapahtumista ja esittävistä projekteista löytyy tietoa Rankidsin tililtä. Perhekoulusta ja muusta toiminnasta löytyy tietoa Kiekujoensuun Instagramista.

@theatre_rankids @kiekujoensuu

6.1. Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta.

Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen.

Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineiden syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

Oppimista tuetaan monin yksilöllisin tavoin

Valmistavan opetuksen oppilaiden opiskelutottumukset, koulunkäyntitaidot ja lähtötaso kartoitetaan valmistavan opetuksen alkaessa yhteistyössä huoltajien kanssa. Valmistavan opetuksen tavoitteet kirjataan oppilaan omaan opinto- ohjelmaan. Opetusta eriytetään oppilaan taitotason mukaan. Perusopetuksen valmistavan opetuksen eriyttämisessä hyödynnetään integraatiota, yhteisopettajuutta ja muita joustavia opetusjärjestelyjä. Koulunkäynninohjaajan tai Kiekun ohjaajien ja omakielisen opettajan työpanos lisäävät käytännön mahdollisuuksia eriyttämiselle.

Koska oppilaat voivat olla iältään ja koulutaustaltaan hyvin erilaisia, on opetuksen ja tehtävien yksilöllinen eriyttäminen oppilaan ikä- ja taitotasolle välttämätön osa valmistavaa opetusta. Oppilaan vahvuudet huomioidaan sekä osana valmistavaa opetusta että integraatiotuntien valinnassa. Jatkuva palaute ja kannustaminen ovat erityisen merkittävässä roolissa valmistavassa opetuksessa, jossa oppilaat ovat täysin uuden edessä totuttautuessaan suomalaiseen koulukulttuuriin. Itsearviointien avulla ohjataan oppilaita pikkuhiljaa asettamaan myös itse oppimiselleen tavoitteita jo valmistavan opetuksen aikana.

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Monikielisten perheiden vastaanotto ja yhteistyön rakentuminen

Valmistavassa opetuksessa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelmassa kuvattuja kodin ja koulun yhteistyön tavoitteita ja käytäntöjä. Toimiva kodin ja koulun yhteistyö tukee lapsen kasvua, ja yhteistyöllä on vaikutusta sekä oppilaan koulumenestykseen että kouluviihtyvyyteen. Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle. Tällöin varmistetaan myös kodin ja koulun välisen tiedonkulun sujuminen. Yhteistyössä huoltajien kanssa käytetään tarpeen mukaan tulkkipalveluja. Joensuun kaupunki on kilpailuttanut tulkkauksen. Tulkkausohjeistuksen voi tarkistaa vuosittain Intran sivuilta tai yhdyshenkilöiltä.

Yhteistyö alkaa perheen vastaanottamisesta ja jatkuu säännöllisenä koko valmistavan opetuksen ajan. Joensuun Kiekun suunnittelutiimistä perheiden vastaanotosta vastaava koordinaattori tapaa kaikki perheet ennen kouluihin ohjaamista. Vastaanottotapaamisessa selvitetään perheen lapsien kouluhistoriaa, vahvuuksia sekä harrastuksia. Lapsille määritellään sopiva koulunaloitusmuoto valmistavassa opetuksessa, tutkintokoulutukseen valmentavassa (TUVA) tai aikuisten perusopetuksessa ja selvitetään koulukuljetuksen tarve. Perheen kanssa sovitaan koulun aloittamisaika sekä opettajan tapaaminen. Perheet saavat jo alkutapaamisessa paljon tietoa uuden kotikaupungin ja kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen toimintakulttuurista. Perheelle esitellään myös Kiekun ja yhteistyötahojen järjestämää kotoutumista edistävää vapaa-ajan toimintaa.

Opettajan ja perheen alkutapaamisessa kerrotaan perheelle kodin ja koulun välisestä yhteydenpidosta, valmistavan opetuksen toimintamalleista, kouluajoista, kouluun mukaan tarvittavista välineistä, tärkeimmistä koulun säännöistä sekä läksyjen tekemisen tärkeydestä. Samalla opettaja kartoittaa vanhemmilta oppilaan koulutaustan, mielenkiinnon kohteet, uimataidon sekä muut koulunkäyntiin ja terveyteen liittyvät asiat, kuten allergiat ja ruokavalion.

Yhteistyössä huomioidaan perheiden kulttuuritausta ja heidän kokemuksensa koulujärjestelmistä. Suomalainen koulukulttuuri toimintatapoineen voi olla perheille täysin uusi asia, siksi on tärkeää kertoa heille myös arkisilta tuntuvista käytännöistä. Kouluruokailusta, välitunneista ja siirtymätilanteista kertominen, sekä valmistavassa opetuksessa käytettävien opiskelutapojen esittely, vahvistavat perheen turvallisuuden tunnetta sekä luottamusta koulua kohtaan ja helpottavat oppilaan koulun aloittamista.

Onnistunut yhteistyö motivoi osallistumaan koulun erilaisiin tilaisuuksiin. Vanhempainillat, avoimien ovien päivät sekä koulun juhlat ja tapahtumat ovat tärkeä osa kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä vanhempien perehdyttämistä suomalaiseen koulukulttuuriin.

Tiedottamisessa ja tapaamisten järjestelyissä on hyvä muistaa seuraavia perusasioita:

- Perheessä voidaan puhua monia eri kieliä. Selvitä kielitaustat ennen tulkkauksen järjestämistä huolella, jotta molemmilla huoltajilla on mahdollisuus osallistua keskusteluun.
- Henkilökohtainen tapaaminen on usein kirjallista informaatiota toimivampaa. Koulujen monikielistä henkilökuntaa on hyvä hyödyntää tiedottamisessa puhelimitse tai muilla keinoilla.
- Joensuun valmistavasta opetuksesta ja Kiekun palveluista on esite, jota on käännetty useille eri kielille. Varmista, että perheellä on se käytössään.

Opettajan on hyvä valmistautua monikielisten perheiden tapaamiseen huolella. Valmistautumisessa voi hyödyntää Kiekun tiimien henkilöstöä sekä Perhekoulun toiminnasta vastaavien materiaaleja. Ensimmäisillä tapaamiskerroilla voidaan käsitellä seuraavia asioita:

- koulun henkilökunnan ja toiminnan esittely sekä yhteystiedot ja viestintäkanavat
- Kiekun vastuuhenkilöiden yhteystiedot
- koulupäivän pituus ja lukujärjestys
- kouluruokailu ja siihen liittyvät käytänteet
- sään mukainen pukeutuminen, välitunnit ulkona (alakoulut)
- liikuntatuntien vaatetus ja varusteiden lainaaminen koululta
- äidin ja isän roolit lähtömaassa ja koulukulttuuri lähtömaassa ja Suomessa
- kotiläksyt, niiden merkitseminen ja huoltajan rooli kotitehtävien tarkistamisessa
- tukiopetus, oppilashuolto ja muut tuen muodot koulussa
- suomalaisen koulun arviointikäytännöt valmistavassa ja perusopetuksessa

- tulkkaukspalvelujen tarve
- oman äidinkielen opetus koulussa ja kotona puhutut kielet
- suomi toisena kielenä -opetuksen, oman äidinkielen ja uskonnon opetuksen opetusjärjestelyt kunnassa/koulussa
- kiusaaminen ja siihen puuttuminen koulussa
- tärkeimmät koulun säännöt
- Perhekoulutoimintaan osallistuminen ja tuki perhekoulusta
- Joensuun Instagram-tilit sekä internet-sivut, josta voi löytää tietoa koko perheelle suunnatuista palveluista ja tapahtumista
- vapaa- ajan harrastusmahdollisuudet alueella ja tahot, joista voi kysyä maksutonta tai maksullista harrastustoimintaa.

Yläkouluikäisten tarpeet ja myös vanhempien tapaamiset ja keskustelut poikkeavat alakouluikäisten tapaamisista. Yläkouluikäisillä, yli 15-vuotiailla, on oikeus päättää itsenäisesti mm. kenelle kouluterveydenhoitaja kertoo häneen liittyvistä terveysasioista. Nuorten huoltajille on tärkeää kertoa myös itsenäisyyden ja oman elämänhallinnan merkityksestä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Perhekoulu - oppimisyhteisö ja tärkeä kotoutumisen verkosto

Omana erikoisuutena Joensuussa on Perhekoulu, joka kokoaa maahanmuuttajaperheet viikoittain mukaan yhteisölliseen toimintaan, jossa tutustutaan samalla suomalaiseen koulujärjestelmään. Perhekoulu kokoontuu säännöllisesti läpi koko lukuvuoden kerran viikossa. Kodin ja koulun yhteistyön edellytyksenä on yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja kunnioittava vuorovaikutus oppilaan oppimisen ja kasvamisen tukemiseksi. Perhekoulussa huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä sekä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Keskeistä on myös tiedon antaminen perusopetukseen siirtymisestä sekä perusopetuksen jälkeisistä jatko-opintomahdollisuuksista. Perhekoulumalli tukee perheiden hyvinvointia, osallisuutta ja kotoutumista, mahdollistamalla viikoittaisen kokoontumisen ja vertaistuen saamisen. Moni perhe kokee Perhekoulun tärkeänä lähipiirinä, kun omat sukulaiset ja ystävät ovat usein toisessa maassa. Lukuvuoden ohjelmassa toistuvat tietyt aiheet vuosittain ja muu suunnittelu tehdään Kiekun suunnittelutiimissä ja valmistavan opetuksen opettajia konsultoimalla ennen toimintakauden alkua. Perhekoulun ohjelma julkaistaan puoleksi vuodeksi kerrallaan ja tämän lisäksi toiminnasta tehdään viikkomainoksia. Kodin ja koulun yhteistyössä tulee ottaa huomioon perheiden erilainen kieli- ja kulttuuritausta. Perhekoulussa erilainen kieli- ja kulttuuritausta huomioidaan monikielisen henkilöstön hyödyntämisellä sekä lisäksi tarvittaessa erillisellä tulkkauksella asiantuntijakerroilla. Perhekoulu on paikka, jossa käsiteltävän teeman lisäksi saa joka kerta tarvittaessa yksilöllistä ohjausta perheen tarpeiden mukaan.

Valmistavaan opetukseen osallistuvien oppilaiden perheet ohjataan mukaan Perhekouluun jo ilmoittautumistapaamisessa. Perhekoulumallissa on monia hyötyjä, kun eri koulujen valmistavan opetuksen ohjaus keskitetään yhteiseksi toiminnaksi. Monikielisten ohjaajien työaikaä käytetään yhteiseen toimintaan, opettajien yksilöllinen ohjaustarve kouluilla vähenee ja perheet löytävät vertaistoiminnalla myös tukiverkostoja arkeen ja koulunkäyntiin. Toimintamalli on valtakunnallisesti tunnettu ja Joensuun KIEKU-tiimi on ohjannut monien kuntien toimijoita kunnan oman perhekoulumallin kehittämisessä.

Tutustu Perhekoulun toimintaan tarkemmin täällä:

6.3 Opiskeluhoolto

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu tai esiopetusyksikkö. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, 1 §).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhuollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014).

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhooltoon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013, 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhooltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhooltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 378/2022, 15a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, 9 §).

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoolta. Opiskeluhooltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhooltaa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, 3 §), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhooltotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkkauspalveluista.

Opiskeluhuollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

Tukea ja erityisiä palveluita

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilas on oikeutettu samoihin oppilashuollollisiin palveluihin kuin koulun muut oppilaat. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa tarjottavista oppilashuollon palveluista. Oppilaan tuen tarpeet arvioidaan valmistavan opetuksen aikana ja perusopetukseen siirryttäessä yhteistyössä koulun oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilaan ja huoltajien perehdyttämiseen palvelujen suhteen. Pakolaistaustaisten ja erityisesti kiintiöpakolaisina tulleiden perheiden kanssa työskenneltäessä kiinteänä yhteistyötahona ovat moniammatilliset työryhmät ja niiden asiantuntijat. Valmistavan opetuksen terveydenhoitajina on työskennellyt viimeisten vuosien aikana muutama erikseen määritelty kouluterveydenhoitaja. Terveystenhoitajat ovat tärkeitä yhteistyötahoja valmistavan opetuksen opettajille ja muulle henkilöstölle sekä Perhekoulun työntekijöille. Omien terveydenhoitajien tiedot löytyvät kouluilta.

6.4 Oppilaanohjaus

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Tehostettua oppilaanohjausta

Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilasta ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja toiminnastaan ryhmän ja oman lähiympäristönsä jäsenenä. Ohjauksen keinoin vahvistetaan oppilaan itseluottamusta, ryhmässä toimimisen ja oppimaan oppimisen taitoja ja arjen hallintaa. Oppilaanohjauksella tuetaan myös kotoutumista ja sopeutumista arkeen ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Oppilaanohjauksesta vastaa yläkouluissa nimetty oppilaanohjaaja, alakouluissa oppilaan valmistavan opetuksen opettaja yhdessä koulun

muun henkilöstön kanssa. Valmistavan opetuksen oppilaalle ja hänen huoltajilleen järjestetään mahdollisuus arviointi- ja kehityskeskusteluun. Keskusteluiden tarkoitus on tukea oppilaan opiskelua ja valintoja erilaisissa koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Yläkouluikäisille valmistavan opetuksen oppilaille annetaan tietoa jatko- ja opintomahdollisuuksista ja eri alojen pätevyys- ja koulutusvaatimuksista. Heille tarjotaan myös mahdollisuus tutustua työelämään (TET) ja toisen asteen koulutukseen. Oppilaiden ja huoltajien tulee saada tietoa siitä, mitä seurauksia eri opintojen valinnoilla ja ratkaisuilla on jatko- opintoja ajatellen. Tämä koskee erityisesti perusopetuksen päättövaiheessa Suomeen muuttaneita oppilaita. Päättövaiheen valmistavan opetuksen oppilaille kehitettiin Kieppi –hankkeen Mind the Gap –alahankkeessa opetuskokonaisuus nivelvaiheen tueksi. Toisen asteen hakua ennen nuorille ja huoltajille järjestetään Perhekoulussa ohjauskerta. Lisäksi päättövaiheen opiskelijoiden osalta tehdään tiivistä yhteistyötä peruskoulun jälkeisten, esimerkiksi aikuisten perusopetuksen tai tutkintokoulutukseen valmentavaa opetusta antavien, tahojen kanssa.

Ennen perusopetukseen siirtymistä valmistavan luokan opettaja järjestää oppilaalle ja hänen huoltajilleen tutustumiskäynnin tulevaan kouluun/luokkaan. Opettaja antaa tarvittavat tiedot oppilasta vastaanottavalle opettajalle. Koulusihteerit siirtävät sähköiset asiakirjat vastaanottavalle koululle, mikäli koulu vaihtuu perusopetukseen siirryttäessä.

Valmistavan opetuksen jälkeen - nivelvaiheen tukeminen

Valmistavassa opetuksessa on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota oppilaan tukeen nivelvaiheessa valmistavasta opetuksesta perusopetukseen. Ennen perusopetukseen siirtymistä pidettävässä nivelvaiheen tapaamisessa valmistavan opetuksen opettaja kertoo opinto-ohjelmaan kirjattujen tavoitteiden saavuttamisesta sekä erittelee oppilaan osaamista kielitaidon eri osa-alueilla. Tulevan koulun luokanopettaja, luokanvalvoja tai joku muu uuden koulun opettaja esittelee huoltajille tietoja uudesta opetusryhmästä, sen toimintatavoista sekä kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä ja koulun tiedotuskanavista. Hyvän tiedonsiirron avulla varmistetaan oppimista tukevien opetusjärjestelyiden jatkuvuus oppilaan siirtyessä perusopetukseen.

Suomi toisena kielenä (S2) -opettaja tai joku muu oppilaan tulevista opettajista voi käydä tutustumassa siirtyvään oppilaaseen jo valmistavan opetuksen luokassa ja havainnoimassa oppilaan taitotasoa sekä oppimisen edellytyksiä oppilaalle tutussa ja turvallisessa ympäristössä. Uudessa luokassa aloittaminen vaatii sopeutumista, mikä voi ilmentyä tilapäisenä vetäytymisenä tai taantumana, eikä oppilaan todellinen oppimispotentiaali välttämättä tule esiin heti ensimmäisinä kuukausina. Ennakkotutustumisen avulla saadaan realistinen kuva oppilaasta ja pystytään paremmin tukemaan häntä heti perusopetukseen siirtymisen jälkeen. Oppilasyhteisöön integroitumisen tukikeinona voidaan uudesta luokasta valita niin sanottu kummioppilas, joka auttaa opetuksen seuraamisessa sekä siirtymätilanteissa ja toimii vertaisena suomenkielisenä kielimallina.

Mikäli oppilas siirtyy valmistavan opetuksen jälkeen toiseen kouluun, hänelle pyritään siirtopalaverin lisäksi mahdollistamaan tutustumispäiviä tulevassa koulussa. Tutustuminen on tärkeä keino hälventää jännitystä ja varmistaa, että uusi oppilasryhmä, päivittäiset rutiinit sekä koulun toimintamallit ovat oppilaalle tuttuja jo perusopetuksen alkaessa. Tämä luo turvallisen pohjan oppimisen jatkumiselle uudessa ympäristössä. Oppilas voi tarvittaessa jatkaa valmistavasta opetuksesta suoraan valmistavan lisäopetukseen. Lisäopetus on osa perusopetusta.

LisäVALOa kohti – valmistavan opetuksen lisäopetus perusopetuksessa

Joensuussa järjestetään valmistavan opetuksen lisäopetusta 1.8.2026 alkaen. Opettajat arvioivat yksilöllisesti jokaisen oppilaan kohdalla, onko lisäopetukselle tarvetta. Kun oppilas siirtyy valmistavasta opetuksesta valmistavan opetuksen lisäopetukseen, hänestä tulee samalla perusopetuksen oppilas.

Oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arviointi ja opetukseen ohjaamisen käytännöt

Päätös lisävalon tarpeesta tehdään opettajien arvion, Wilmaan kirjatun kielitaidon tason kartoituksen (Martsarin Joensuun malli) sekä erillisten testien perusteella. Lisäopetuksen tarpeen arvioimiseksi kaikki yläkoulun valmistavan opetuksen oppilaat testataan tähän tarkoitukseen laaditulla testillä. Alakoulun valmistavan opetuksen oppilaista 4.–6.-luokan

oppilaat testataan opettajien arvioiman tarpeen mukaan, kuten myös jo perusopetukseen siirtyneet ala- tai yläkoulun oppilaat. Joensuun testistö on laadittu Jyväskylän yliopiston ja OKM:n rahoittaman VOITTO-hankkeen aikana laaditun arviointityövälineen pohjalta. Joensuun arviointimallissa VOITTO-työvälineeseen on lisätty tehtäviä fysiikan, kemian ja englannin osalta. Testin ja opettajien laatiman sanallisen arvioinnin pohjalta saadaan määritettyä oppilaan taso kielitaidon kaikilla osa-alueilla sekä lisäopetuksen tarpeet eri oppiaineiden tekstitaidoissa.

Testistön tehtävätyypit:

1. Lukemisen ja kirjoittamisen tehtävät (ohje, kuva, kartta viesti, mainos, eri oppiaineiden tekstit tehtävät)
2. Kuuntelemisen tehtävät (puhetilanteet, sanelu, oppituntipuhe)
3. Puhumisen tehtävät (arjen kielitaito ja yleinen maailmantieto).

Testi ei yksinään ole riittävä oppilaan taitojen arviointiin ja kehittymisen seuraamiseen. Opettajan oppilaantuntemus ja päivittäinen mahdollisuus työskennellä oppilaiden kanssa tuottaa arviointiin näkökulmia, joita ei voi korvata yksittäisellä testistöllä, joten testin lisäksi on tärkeää huomioida myös valmistavan opetuksen tai kielellisen tuen (kietu) -opettajan sekä muiden oppilasta opettaneiden opettajien kokonaisarvio oppilaan taidoista. Kielitaidon tason arvioinnissa pohjana on valtakunnallinen [Kehittyvän kielitaidon asteikko](#).

Valmistavan opetuksen lisäopetus on tarkoitettu niille ulkomailla syntyneille ulkomaalaistaustaisille oppilaille, jotka eivät ole perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana saavuttaneet riittävää suomen tai ruotsin taitoa perusopetuksessa opiskeluun. Se on tarkoituksenmukaista erityisesti niille oppilaille, joilla on vähän koulunkäyntitautaa, ja jotka ovat tulleet suomalaisen koulutuksen piiriin vasta perusopetuksen loppuvaiheessa.

Opetukseen pääsemisen kriteereinä ovat ensisijaisesti seuraavat asiat:

1. Kielitaito (kehittyvän kielitaidon asteikko alle A2, tiedonalojen kieli eri oppiaineissa,)
2. Myöhään maahan tuleminen ja lyhyt koulutausta kotimaassa
3. Valmistava opetus loppunut samana vuonna tai korkeintaan kaksi vuotta aikaisemmin
4. Oppilas ei ole ehtinyt suorittaa perusopetusta loppuun perusopetusiän aikana ja tarvitsee valmistavan opetuksen lisäopetusta ennen aikuisten perusopetukseen siirtymistä

Testaamisen vastuuhenkilöinä ovat vuosittain sovitut valmistavan opetuksen ja S2-oppimäärän tai kietu-opetuksen opettajat.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisen periaatteet, vastuut ja yhteistyökäytännöt

Jokaisella valmistavan opetuksen lisäopetukseen osallistuvalla oppilaalla on aina oma perusopetuksen ryhmä. Lisäopetusta voidaan toteuttaa lisäksi pienryhmässä, yksilöllisesti tai samanaikaisopetuksena yhteisopettajuuden avulla. Lisäopetuksen tarve määritellään oppiaineittain oppilaan lisäopetuksen suunnitelmassa. Lisäopetukseen kuuluu myös tarvittavaa yksilöllistä opetuksen ohjausta sekä ohjausta vapaa-ajan toimintoihin, joissa kielitaito ja opiskeluvalmiudet kehittyvät.

Opetukseen ohjaamisessa ja vapaa-ajan toiminnoissa käytetään keskitetyn Kiekun suunnittelutiimin palveluita ja toimintoja. Opetuksen toteutusmallia kehitetään yläkoulun Kieku-rehtorien tiimissä vuosittain tarpeen mukaan. Vastuuopettaja vastaa oppilaan opintojen suunnittelusta yhteistyössä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa. Kielitietoista opetusta ja kielitietoisten menetelmien käyttöönottoa tuetaan kaikissa kouluyhteisössä koko koulupäivän ajan. Yhteisopettajuus ja koulutukset ovat tärkeitä toimintamalleja kielitietoisen opetuksen ja valmistavan opetuksen lisäopetuksen kehittämisessä.

Valmistavan opetuksen lisäopetusta kohdennetaan erityisesti yläkouluikäisille. Yläkouluikäisten opetusta järjestetään Joensuussa pääsääntöisesti keskitettynä muutamilla yläkouluilla. Lisäopetusta voidaan järjestää myös lähikouluissa tarvittaessa yksittäisille oppilaille. Opetuksen järjestämispaikka pohditaan yksilöllisesti oppilaan kielitaitotestien ja arvioinnin jälkeen. Jokaisessa lisäopetusta antavassa koulussa nimetään vastuuopettaja, joka vastaa yhdessä muiden opetusta antavien opettajien kanssa henkilökohtaisen suunnitelman laatimisesta oppilaalle.

Opetuksen järjestäminen ja yhteistyö perusopetukseen valmistavan opetuksen kanssa

Yläkouluikäisten valmistavaa opetusta järjestetään Joensuussa keskitetysti Pielisjoen koulussa. Yhteistyötä valmistavan opetuksen kanssa voidaan tehdä luontevasti eri oppiaineiden opetuksessa ja esimerkiksi TATA-aineiden erillisryhmien toteutuksessa. Myös valmistavan opetuksen ohjaajien työpanosta voidaan hyödyntää tarvittaessa lisäopetuksessa esimerkiksi koulupäivän aikana tapahtuvissa tulkkausta tai ohjausta vaativissa tilanteissa.

Yhteistyötä opetusjärjestelyissä on helppoa tehdä myös niissä alakouluissa, joissa järjestetään valmistavaa opetusta, ja joissa on yksittäisiä lisäopetuksen oppilaita. Yhteistyötä voidaan järjestää myös yli koulurajojen esimerkiksi valinnaisaineiden ja oman äidinkielen opetuksessa. Tämä vaatii yhteistyötä lukujärjestyksen suunnitteluvaiheessa. Valmistavan opetuksen Perhekoulu, tapahtumat ja muut palvelut voidaan kohdentaa edelleen myös lisäopetuksessa oleville perheille ja oppilaille. Erityisesti muualta muuttaneet lisäopetuksen oppilaat hyötyvät kodin ja koulun välisen yhteistyön tiiviistä toimintamallista uudessa kotikaupungissa.

Oppilaiden opiskelun ja oppimisen seuraamisen ja valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arvioinnin käytänteet vuoden aikana

Perusopetuksessa järjestettävässä valmistavan opetuksen lisäopetuksessa oppilas etenee oman vuosiluokkansa tavoitteiden mukaisesti. Opettajat laativat vastuuopettajan johdolla oppilaalle suunnitelman opintoja varten. Valmistavan opetuksen lisäopetusta voidaan antaa oppituntien aikana samanaikais- tai yhteisopetuksena, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena.

Suunnitelmassa tarkastellaan lisäopetuksen tarpeen osalta eri oppiaineita erikseen. Lisäopetusta tarjotaan korkeintaan vuoden ajan, se voi päättyä eri oppiaineissa eri aikaan. Lisäopetusta annetaan niissä oppiaineissa, joissa oppilaan opetuskielen eli suomen peruskielitaitoa on tarpeen vahvistaa. Suunnitelma tarkistetaan pääsääntöisesti kolmen kuukauden välein ja vähintään lukukauden vaihtumista edeltävissä siirtymäkohdissa.

6.5 Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatustieteiden ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatustieteiden käytössä ja kurinpitokeinoissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatustieteiden käyttö on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Käytön tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinoja tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatustieteiden käyttöä käytetään. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun

järjestyssääntöjen toteutumista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustietokustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Kasvatuksen tukena olevat keinot

Valmistavan opetuksen oppilaat tulevat valmistavaan opetukseen eri kulttuureista, joten sekä oppilas että huoltajat tarvitsevat perehdytystä suomalaisen koulun sääntöihin ja oppilaalta odotettuun käyttäytymiseen heti alusta alkaen. Perusopetuksen opetussuunnitelmaa kasvatustietokusteluista ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä sovelletaan myös perusopetuksen valmistavassa opetuksessa. Kasvatustietokustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Kasvatustietokustelusta on ilmoitettava huoltajille ja hänelle tulee varata mahdollisuus osallistua keskusteluun tai osaan siitä.

7 Oppilaan arviointi

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu monipuoliseen havainnointiin ja eri menetelmin kerättyihin näyttöihin valmistavan opetuksen aikana ja sen päättyessä. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Monipuolinen ja kannustava arviointi tuo osaamisen näkyväksi

Valmistavan opetuksen päättyessä oppilaalle annetaan osallistumistodistus, jossa kuvataan opetuksen laajuus ja sisältö. Valmistavan opetuksen oppilasta ei arvioida numeerisesti, vaan arviointi on sanallista ja oppilaan itsearvioinnin edellytyksiä kehittävää. Oppilas voi suorittaa valmistavan opetuksen aikana jonkin oppiaineen vuosiluokan oppimäärän tai jonkin oppiaineen koko oppimäärän osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Nämä oppiaineet siirretään oppilaan opiskeluoikeuteen ja merkitään, minkä vuosiluokan oppimäärän mukaisesta suorituksesta on kyse.

Valmistava opetus on oppilaan ensikosketus suomalaiseen koulukulttuuriin ja arviointiin. Formatiivisen arvioinnin ja jatkuvan palautteen avulla oppilasta ohjataan havainnoimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan opetuksen tavoitteita. Kaikessa arvioinnissa on huomioitava, että jokainen oppilas aloittaa omalta lähtötasoltaan ja etenee yksilöllisesti. Tärkeää on positiivinen palaute sekä edistymisen näkyväksi tekeminen myös oppilaalle. Säännöllisellä itsearvioinnilla ohjataan oppilaan oppimaan oppimisen taitoja sekä tavoitteiden asettamista omalle oppimiselleen.

Oppimisen arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito. Arvioinnissa käytetään monipuolisia, joustavia ja sovellettuja menettelytapoja. Valmistavan opetuksen oppilaiden arviointi on sanallista ja oppilaan itsearvioinnin edellytyksiä kehittävää. Oppilaalle ja hänen huoltajilleen annetaan tietoa myös perusopetuksen arvioinnin periaatteista, tavoitteista ja menetelmistä.

8 Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö.

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Jos oppilas suorittaa valmistavan opetuksen aikana jonkin oppiaineen koko oppimäärän, hän saa todistuksen perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin.

Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Erityinen tutkinto – mahdollisuus suorittaa perusopetuksen oppimäärää jo valmistavassa

Valmistavassa opetuksessa oppilas voi myös suorittaa opintoja erityisessä tutkinnossa, jolloin luokan- tai aineenopettaja arvioi hänen osaamisensa kyseisessä oppiaineessa. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Erityisen tutkinnon suorituksia voidaan tehdä esimerkiksi kotitaloudessa, TATA-aineissa tai 8.luokalla päättyneessä historiassa. Mikäli oppilas ei ole osallistunut esimerkiksi TATA-opetukseen riittävän pitkään, voidaan osa suorituksista tehdä itsenäisinä tehtävinä. Valmistavan opetuksen opettaja ja aineopettajat voivat sopia suoritusten tekemisestä ja arvioinnista. Joensuussa laaditaan myös lukuvuoden 2026–2027 aikana eri oppiaineisiin tehtäväpaketteja sekä arviointiohjeita keskitetysti. Saman aineryhmän opettajat tekevät yhteistyötä suunnittelutyössä.

Erityisen tutkinnon laativan opettajan on hyvä olla tietoinen oppilaan mahdollisista aiemmista opinnoista. Jos mahdollista, opettaja ohjaa oppilaan perusopetuksen ryhmään, jossa hänen osaamistaan on mahdollista arvioida. Opettaja voi antaa oppilaalle lisäksi itsenäisesti suoritettavia oppimistehtäviä, joita hän tekee kotona tai valmistavan opetuksen ryhmässä ja jotka opettaja arvioi. Näin voidaan toimia myös silloin, jos oppilaalle ei voida osoittaa sopivaa perusopetuksen tietyn vuosiluokan tai valinnaisaineen ryhmää.

Lopuksi – Koti on siellä missä sydän on

Valmistavan opetuksen avulla tuetaan oppilaiden ja perheiden kiinnittymistä uuteen kieleen ja kulttuuriin monin tavoin. Valmistavaan opetukseen osallistuminen parantaa koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja luo oppilaalle parempia mahdollisuuksia tulevaisuuteen.

Lähtömaahan on usein jäänyt sukulaisia, ystäviä ja merkityksellisiä asioita. Uuteen maahan kiinnittyminen vaatii erityisiä järjestelyjä alussa. Joensuussa halutaan tukea kansainvälistymistä ja kotoutumista erityisillä malleilla, kuten perhekoulutoiminnalla. Valmistava opetus on usein lasten ja nuorten kohdalla ensimmäinen askel kohti uuden kodin tunnun löytymistä ja osallisuuden kokemusta. Oppilaiden on tärkeää myös löytää harrastuksia, ystäviä ja uusia verkostoja. Kun uudessa yhteisössä löytyy oma merkityksellinen paikka, sujuu kielenoppiminen ja kotoutuminenkin helpommin. ”Koti on siellä missä sydän on” muistuttaa siitä, että koti muodostuu ihmisistä, merkityksellisyyden ja osallisuuden kokemuksista sekä turvallisuuden tunteesta. Näille kaikille tärkeille asioille valmistava opetus lisäpalveluineen luo Joensuussa otollisia lähtökohtia.

Mahdollisuuksien matkalaukut -YouTubesta voit löytää esittelyjä valmistavasta opetuksesta sekä tarinoita kotoutumisesta. Tutustu materiaaleihin täällä:

KIEKU
J•ENSUU

J•ENSUU